PWYLLGOR CRAFFU TAI A CHYMUNEDAU DIOGEL

Cofnodion cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 5 Chwefror, 2025.

Mae-r Agenda ar gael yma.

Mae recordiad y cyfarfod ar gael yma.

Yn Bresennol: Y Cynghorydd A.M. Collins (Cadeirydd); Y Cynghorydd B. Loveluck-Edwards (Is-Gadeirydd); Cynghorwyr J. Aviet, G.M. Ball, S.J. Haines, S.M. Hanks, W.A. Hennessy, S. Lloyd-Selby ac H.M. Payne.

Hefyd yn bresennol: C. Ireland (Cyngor ar Bopeth Caerdydd a'r Fro); G. Doyle, D. Dutch a H. Smith (Gweithgor Tenantiaid / Cynrychiolydd Panel); Cynghorwyr L. Burnett (Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau), C.P. Franks, G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles), Dr. I.J. Johnson, S.D. Perkes (Aelod Cabinet dros Dai Sector Cyhoeddus ac Ymgysylltu â Thenantiaid) a M.R. Wilson (Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeilad).

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain oddi wrth y Cynghorydd M.J.G. Morgan; V. John (Gweithgor Tenantiaid/Cynrychiolydd Panel).

COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 8 Ionawr, 2025 fel cofnod cywir.

DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorydd J. Aviet fuddiant personol yn Eitem Agenda Rhif 6 – Diweddariad Strategaeth Ymgysylltiad Tenantiaid a Lesddeiliaid – gan ei bod yn Denant Cyngor.

Datganodd y Cynghorydd W.A. Hennessy fuddiant personol yn Eitem Agenda Rhif 6 – Diweddariad Strategaeth Ymgysylltiad Tenantiaid a Lesddeiliaid – sef ei fod yn Denant Cyngor.

CYLLIDEB GYCHWYNNOL 2025/26 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2025/26 I 2029/30 CYNIGION I YMGYNGHORI (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet dyddiedig 16 Ionawr, 2025 fel y'i cynhwyswyd yn yr agenda gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 a Phennaeth Tai a Gwasanaethau Adeiladu.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, cynghorodd y Swyddogion y canlynol mewn ymateb i gwestiynau a sylwadau'r Aelodau:

- Roedd gwaith helaeth yn cael ei wneud gyda Swyddogion sy'n ymwneud â'r rhaglen ail-lunio, er mwyn gweithio drwy'r cynigion, gyda'r bwriad o fynd ar y blaen i amserlen arferol y broses gosod cyllideb.
- Er y ceisiwyd cymaint o ymatebion â phosibl i'r ymgynghoriad cyllideb-benodol, y nod ar gyfer ymgynghori â thrigolion ar y gyllideb oedd tynnu o amrywiaeth o ymarferion ymgysylltu â'r cyhoedd y Cyngor er mwyn cael darlun mwy cyfannol o flaenoriaethau trigolion ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor.
- Bu Swyddogion Cyllid yn gweithio ar y cyd â'r tîm Cyfathrebu i rannu gwybodaeth â'r cyhoedd am gyllid y Cyngor, ac i sicrhau bod yr iaith a ddefnyddir mewn dogfennau ymgynghori mor hygyrch a di-jargon â phosibl.
- Roedd swyddogion wedi datblygu ystod o wahanol ffyrdd o gyfleu negeseuon allweddol ynglŷn â'r gyllideb i drigolion, gan gynnwys cyrraedd cynulleidfaoedd newydd drwy ddefnyddio Instagram am y tro cyntaf eleni.
- Roedd cyhoeddi Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ynghylch cynigion arbedion, ochr yn ochr â'r ymgynghoriad ei hun, wedi galluogi ymgysylltu â phreswylwyr mewn ffordd fwy ystyrlon eleni.
- Cafwyd tua 500 o ymatebion i'r ymgynghoriad ar y gyllideb, a oedd yn sylweddol uwch na lefel y llynedd.
- Er ei bod yn iawn i barhau i lobïo am well setliad gan Lywodraeth Cymru, er mwyn gweithredu newid, byddai angen i bob un o'r 22 Awdurdod yng Nghymru gytuno i adolygiad o'r fformiwla ariannu.

Heb unrhyw ymholiadau na sylwadau pellach, y Pwyllgor wedyn

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi cynnwys cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad atodol ar Gyllideb Gychwynnol 2025/26 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30 ar gyfer Ymgynghori, a chyfeirio barnau canlynol y Pwyllgor i'w craffu yn y Pwyllgor Craffu Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau:

- Y dylai lobïo barhau ynghylch setliad gwell i Fro Morgannwg gan Lywodraeth Cymru;
- Pwysigrwydd cyfleu'r wybodaeth sydd yn y cynigion i drigolion mewn fformat dealladwy, a chael barn trigolion yn effeithiol.

Rheswm dros yr argymhelliad

I'r Pwyllgor Archwilio Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol gael ei hysbysu o farn y Pwyllgor hwn er mwyn datblygu ymateb cyfansawdd a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet.

CYNIGION DRAFFT AR GYFER RHAGLEN GYFALAF 2025/26 I 2029/30 (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeirnod gan y Cabinet dyddiedig 16 Ionawr, 2025 fel y'i cynhwyswyd yn yr agenda gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151. Mae'r adroddiad i'r Cabinet yn nodi'r Rhaglen Gyfalaf 5 mlynedd gyfredol ar gyfer y cyfnod 2025/26 i 2029/30 a'r Bidiau Cyfalaf ar y rhestr fer a gyflwynwyd ar gyfer y cyfnod yn Atodiad 1 ac Atodiad 2 i'w hadolygu gan y Cabinet, ac i'w cyfeirio at Bwyllgorau Craffu ar gyfer ymgynghoriad.

Ar ôl ystyried yr adroddiad yn llawn, a heb unrhyw sylwadau nac ymholiadau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi cynnwys cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad atodol ar Gynigion Drafft y Rhaglen Gyfalaf 2025/26 i 2029/30.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys y geirda a'r adroddiad, a thrafodaethau yn y cyfarfod.

Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM Y STRATEGAETH YMGYSYLLTU TENANTIAID A LESDDEILIAID (CAT)–

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Reolwr Gweithredol y Gwasanaethau Tai Cyhoeddus, a rhoddodd yr adroddiad y wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am gyflawni'r Strategaeth Ymgysylltu â Thenantiaid a Lesddeiliaid ar gyfer 2022 - 2025. Tynnodd yr adroddiad sylw at y camau gweithredu a gyflawnwyd hyd yma ac unrhyw waith a oedd yn weddill yr oedd angen ei wneud rhwng nawr a diwedd 2025.

Roedd gan y strategaeth 57 o gamau gweithredu yr oedd angen eu cwblhau erbyn 2025. Erbyn hyn, roedd 47 o gamau gweithredu wedi'u cwblhau, roedd 7 cam gweithredu yn cael sylw ar hyn o bryd ac nid oedd 3 cam gweithredu wedi'u dechrau eto. Roedd yr holl ganlyniadau a nodwyd yn y cynllun gweithredu ar y trywydd iawn i'w cyflawni erbyn diwedd 2025.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, rhoddodd y swyddogion y cyngor canlynol mewn ymateb i gwestiynau a sylwadau gan yr Aelodau:

- Roedd hon yn strategaeth ymgysylltu dan arweiniad tenantiaid, ac roedd y gwerth a ddeilliodd ohoni yn bennaf oherwydd gwaith caled y Cadeirydd presennol a'i gydweithwyr yn y Gweithgor Tenantiaid.

- Er bod y Gweithgor Tenantiaid yn cael ei adolygu a'i ddatblygu, roedd y swyddogion eisiau parhau i ymgysylltu ag aelodau presennol y grŵp, yn ogystal ag ehangu cyfranogiad tenantiaid o amrywiaeth o gefndiroedd.
- Roedd rolau’r swyddogion yn cynnwys hyrwyddo manteision bod yn rhan o'r Gweithgor Tenantiaid i denantiaid. Ymhlith y buddion a adroddwyd gan ei aelodau roedd cynnig cyfleoedd hyfforddiant, datblygu sgiliau trosglwyddadwy, mwy o hyder, a llai o unigedd.
- Er nad oedd diweddariad ar y prosiect ar hyn o bryd, roedd y swyddogion yn dal i obeithio datblygu Fforwm Pobl Ifanc ledled y Fro ar y cyd â'r Tîm Cyfoethogi Cymunedau, er mwyn sicrhau bod y lleisiau hyn yn cael eu clywed.

Roedd y swyddogion hefyd yn bwriadu edrych ar ddulliau nad ydynt yn draddodiadol, anffurfiol a mwy creadigol o ymgysylltu â thenantiaid a chasglu adborth ganddynt, er mwyn galluogi ystyried ystod amrywiol o safbwyntiau a barnau.

Heb unrhyw ymholiadau na sylwadau pellach, y Pwyllgor wedyn

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran cyflawni'r amcanion a'r camau gweithredu a nodir yn y Strategaeth.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a’r trafodaethau yn y cyfarfod.

DIGARTREFEDD – Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM Y CYNLLUN AILGARTREFI (CAT)–

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Reolwr Gweithredol y Gwasanaethau Tai Cyhoeddus, a rhoddodd yr adroddiad y wybodaeth ddiweddaraf i’r Aelodau am gyflawni'r Strategaeth Ymgysylltu â Thenantiaid a Lesddeiliaid ar gyfer 2022 - 2025. Tynnodd yr adroddiad sylw at y camau gweithredu a gyflawnwyd hyd yma ac unrhyw waith a oedd yn weddill yr oedd angen ei wneud rhwng nawr a diwedd 2025.

Roedd gan y strategaeth 57 o gamau gweithredu yr oedd angen eu cwblhau erbyn 2025. Erbyn hyn, roedd 47 o gamau gweithredu wedi'u cwblhau, roedd 7 cam gweithredu yn cael sylw ar hyn o bryd ac nid oedd 3 cam gweithredu wedi’u dechrau eto. Roedd yr holl ganlyniadau a nodwyd yn y cynllun gweithredu ar y trywydd iawn i'w cyflawni erbyn diwedd 2025.

Yn dilyn cyflwyno’r adroddiad, rhoddodd y swyddogion y cyngor canlynol mewn ymateb i gwestiynau a sylwadau gan yr Aelodau:

- Roedd hon yn strategaeth ymgysylltu dan arweiniad tenantiaid, ac roedd y gwerth a ddeilliodd ohoni yn bennaf oherwydd gwaith caled y Cadeirydd presennol a’i gydweithwyr yn y Gweithgor Tenantiaid.
- Er bod y Gweithgor Tenantiaid yn cael ei adolygu a'i ddatblygu, roedd y swyddogion eisiau parhau i ymgysylltu ag aelodau presennol y grŵp, yn ogystal ag ehangu cyfranogiad tenantiaid o amrywiaeth o gefndiroedd.

- Roedd rolau’r swyddogion yn cynnwys hyrwyddo manteision bod yn rhan o'r Gweithgor Tenantiaid i denantiaid. Ymhlith y buddion a adroddwyd gan ei aelodau roedd cynnig cyfleoedd hyfforddiant, datblygu sgiliau trosglwyddadwy, mwy o hyder, a llai o unigedd.
- Er nad oedd diweddariad ar y prosiect ar hyn o bryd, roedd y swyddogion yn dal i obeithio datblygu Fforwm Pobl Ifanc ledled y Fro ar y cyd â'r Tîm Cyfoethogi Cymunedau, er mwyn sicrhau bod y lleisiau hyn yn cael eu clywed.
- Roedd y swyddogion hefyd yn bwriadu edrych ar ddulliau nad ydynt yn draddodiadol, anffurfiol a mwy creadigol o ymgysylltu â thenantiaid a chasglu adborth ganddynt, er mwyn galluogi ystyried ystod amrywiol o safbwyntiau a barnau.

Heb unrhyw ymholiadau na sylwadau pellach, y Pwyllgor wedyn

ARGYMHELLWYD –

(1)	Nodi'r pwysau presennol ar wasanaethau sy'n deillio o ddigartrefedd a'r cynnydd a wnaed wrth weithredu'r Cynllun Ailgartrefu Cyflym.

(2)	Nodi'r camau sy'n cael eu cymryd i leihau'r defnydd o lety dros dro.

<u>Rheswm dros yr argymhellion</u>

(1&2)	Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a’r trafodaethau yn y cyfarfod.

DIWEDDARIAD AR BROSIECT Y BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS (BGC): GWEITHIO GYDA PHOBL SY'N BYW YN EIN CYMUNEDAU SY'N PROFI LEFELAU UWCH O AMDDIFADEDD (PW) –

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol a'r Uwch Swyddog Datblygu Cymunedol, a dywedodd wrth yr Aelodau fod ail Gynllun Lles y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) wedi'i gyhoeddi yn 2023. Ers ei gyhoeddi, roedd partneriaid wedi bod yn gweithio i ddatblygu'r Amcanion Lles a nodir yn y Cynllun a'r camau gweithredu a oedd yn cyd-fynd â'r Amcanion hyn. Roedd llawer o'r Amcanion a'r camau gweithredu yn cyd-fynd â'r gwaith a wnaed i fynd i'r afael ag annhegwch ym Mro Morgannwg, yn enwedig o fewn ei gymunedau â'r amddifadedd mwyaf. Yn ogystal, “gweithio gyda'r bobl sy'n byw yn ein cymunedau sy'n profi'r lefelau uchaf o amddifadedd’ oedd un o’r tair prif ffrwd waith flaenoriaethol allweddol ar gyfer y Cynllun.

Ers mis Awst 2023, roedd Uwch Swyddog Datblygu Cymunedol wedi arwain gwaith i ymgysylltu â'r cymunedau a'r sefydliadau yn gweithio yn yr ardaloedd i nodi cyfleoedd posibl i bartneriaid ac eraill weithredu i wella anghydraddoldebau presennol a gwella lles i breswylwyr. Cafwyd trosolwg manylach o'r gwaith hwn drwy gydol yr adroddiad a oedd yn nodi'r canfyddiadau allweddol hyd yma a'r camau nesaf, gan gynnwys gweithdai wedi'u cynllunio ar bynciau cyflogaeth ac iechyd.

Adroddwyd gwaith y BGC i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol. Roedd y Pwyllgor wedi gofyn hefyd i waith y BGC gael ei adrodd i Bwyllgorau eraill yr oedd eu cylchoedd gwaith yn cyd-fynd ag elfennau o'i waith i ehangu dealltwriaeth o waith y BGC ymhlith ystod ehangach o Aelodau Etholedig.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, rhoddodd y swyddogion y cyngor canlynol mewn ymateb i gwestiynau a sylwadau gan yr Aelodau:

- Roedd bylchau bob amser mewn perthynas â chyrraedd pob rhan o'r boblogaeth gyda gweithgareddau ymgysylltu, fodd bynnag, roedd y swyddogion a oedd yn gwneud y gwaith hwn wedi ymweld ag amrywiaeth eang o grwpiau a sefydliadau er mwyn ceisio barn ystod mor eang â phosibl o breswylwyr yn yr ardaloedd perthnasol. Yn ardal Buttrills, er enghraifft, roedd y swyddogion yn ymgysylltu â phobl hŷn, teuluoedd a phobl ifanc, ac wedi ymweld â busnesau, a grwpiau ffydd, gyda mwy o ymweliadau â chartrefi preswyl wedi'u cynllunio. Roedd y swyddogion yn agored i awgrymiadau ar grwpiau pellach y gellid eu targedu hefyd.
- Roedd y swyddogion yn gweithio ochr yn ochr â'r Tîm Trais Domestig o fewn Partneriaeth Bro Ddiogelach a hefyd gyda Heddlu De Cymru i ddeall y data yn well ynghylch trais a throseddau rhywiol, ac roedd angen mwy o waith yn y gofod hwn, ochr yn ochr â meysydd allweddol eraill, yn ystod cam nesaf y prosiect.
- Gan fod trais a throseddau rhywiol wedi'u nodi fel meysydd trosedd allweddol yn yr ardaloedd â'r mwyaf amddifadedd ym Mro Morgannwg, gallai'r swyddogion o'r Fro Ddiogelach gyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor ynghylch yr ymateb i faterion Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV).
- Roedd yn hanfodol peidio â siomi'r cymunedau cysylltiedig, ac yn enwedig y nifer fawr o gyfranogwyr a oedd yn ymwneud â gweithdai'r prosiect. Roedd cynnwys yr aelodau hyn o'r gymuned mewn mentrau dan arweiniad y gymuned ac yn y gwaith o greu cynlluniau y gallent gymryd perchnogaeth ohonynt, yn syniad allweddol yr oedd gwaith wrthi'n cael ei wneud arno.
- Byddai syniadau prosiect yn cael eu profi a'u datblygu yn a chyda'r cymunedau cysylltiedig, er mwyn sicrhau mai nhw yw'r meysydd ffocws cywir ar gyfer gweithgareddau a chanlyniadau yn y pen draw.
- Roedd y tîm Cymunedau Creadigol wrthi'n ymweld ag ysgolion uwchradd y Barri, a hefyd yn ymgysylltu â phobl ifanc mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys mynychu digwyddiadau ieuenctid a theuluol, yn ogystal â chlybiau ieuenctid ochr yn ochr â'r Gwasanaeth Ieuenctid. Cytunodd y swyddogion y gellid gwneud mwy o waith gyda'r Chweched Dosbarth, yn enwedig o ran eu gweithdai cyflogaeth.
- Roedd y swyddogion yn cydbwyso'r ystadegau a'r data a oedd ar gael gyda'r adroddiadau uniongyrchol gan y cyhoedd a gweithwyr proffesiynol ynghylch y cymunedau cysylltiedig, er mwyn triongli'r dystiolaeth hon i roi darlun llawnach o ba waith yr oedd ei angen fwyaf.
- Roedd y swyddogion wedi mynd i sesiwn grŵp Cyn-filwyr yng Nghanolfan Gymunedol Parc Fictoria yn y Barri, ac roedd ganddynt ddiddordeb mewn cael gwybod pa ddarpariaeth debyg a allai fod ar gael i grwpiau o'r fath yn yr ardal gan fod y grŵp penodol hwn wedi dod i ben yn ddiweddar.

- Diweddarwyd Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru yn fwyaf diweddar yn 2019, fodd bynnag, ategodd y Cyngor y data hwn gyda dadansoddiad economaidd mwy rheolaidd bob mis. Byddai’r swyddogion yn rhoi rhywfaint o wybodaeth benodol i'r Fro i aelodau'r Pwyllgor.
- Sicrhaodd y swyddogion yr Aelodau mai'r ardaloedd â ffocws oedd y tri â'r amddifadedd mwyaf o gymharu â bro gyfan Morgannwg, gan gynnwys ei hardaloedd gwledig.

ARGYMHELLWYD –

(1) Y dylid nodi'r gwaith a wnaed drwy'r prosiect hwn i weithio gyda phobl sy'n byw yn ein cymunedau sydd â lefelau uwch o amddifadedd.

(2) Bod y Pwyllgor yn derbyn diweddariadau pellach ar waith y prosiect hwn fel y bo'n briodol.

(3) Bod y Pwyllgor yn derbyn adroddiad gan dîm y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol ar yr ymateb i faterion Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol.

<u>Rhesymau dros yr argymhellion</u>

(1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a’r trafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Er mwyn i'r Aelodau gael y wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd y prosiect a'r gefnogaeth sydd ar gael i drigolion sydd wedi profi lefelau uwch o amddifadedd.

(3) Er mwyn i’r Aelodau gael gwybod am y gwaith sy’n cael ei wneud i fynd i’r afael â’r materion hyn, y nodwyd eu bod ymhlith y meysydd allweddol o droseddu yng nghymunedau mwyaf difreintiedig Bro Morgannwg.